

Tevékenység (Ahol a múlt és a jelen összeér)

Idő (perc)	Tartalom	Tanulói tevékenységek	Eszközök
5 perc	A rendszerváltás témakörével kapcsolatos előzetes ismeretek és vélekedések.	A tanár által irányított rövid, egész csoportos beszélgetés. Mit jelent a rendszerváltás kifejezés? Mikor volt? Ez már történelem? Vagy még „csak” szülői, nagyszülői emlék?	
15 perc	Az 1989. március 15-ei ellenzéki tüntetés – méretei, útvonala, fő követelései.	Az osztály közösen megnézi az alternatív szervezetek megemlékezését bemutató videót. A diákok három csoportot alkotnak. Mindegyik másra figyel és mást jegyez le közben: 1: szavak, amik eszébe jutnak a film nézése közben. 2: a hatalom által megfogalmazott várakozások az ellenzékkal szemben. 3: a tüntetők által célul kitűzött törekvések. Irányított beszélgetés keretében összegzik a különféle szempontok alapján kirajzolódó képet.	Internet, laptop, kivetítő, hangszóró Alternatív szervezetek megemlékezése (5.26 perces video) http://www.tuntetes-archivum.hu/1989.03.15 Jegyzetpapír, írószer
15 perc	Az ellenzék 12 pontja. Az egykori Kossuth címer. Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára.	A tanár kivetíti a 12 pontot tartalmazó dokumentum képét. Megbeszéljük, miért 12 pontban foglalták össze a követeléseket. Megkérdezi, ki ismeri a forráson szereplő címet? Röviden szót ejtenek róla, milyen volt a korabeli címer, mi közül választott később az ország, és mikor használták a szórólapon szereplő jelképet. Közösen értelmezik az oldalon látható halvány alulnyomás jelentését.	Internet, laptop, kivetítő Mit kíván a magyar nemzet? 1989 http://www.tuntetes-archivum.hu/sites/default/files/esemenyek/pdf/025.pdf
8 perc	Az ellenzék 12 pontja.	Minden tanuló húz egy papírcsíkot. A követelések sorrendjében jelentkeznek. A tanár által kiválasztott diák felolvassa a nála lévő szöveget. Így mennek végig mind a 12 ponton. Aki ugyanazt a pontot húzta, mint amit egy társa már felolvasott, megpróbál hozzáfűzni egy gondolatot: Miért lehetett fontos az adott	A 12 pont kinyomtatva és csíkokra vágva. (annyi példányban, hogy mindenkinek jusson egy követelés)

Tevékenység (Ahol a múlt és a jelen összeér)

		kívánság az ellenzék számára?	
2 perc	Házi feladat	<i>Mindenki számára:</i> Olyan információk keresése a tankönyv Kádár rendszert bemutató fejezeteiben, ami ellen tiltakozik az adott diák által kihúzott pont. <i>Fakultatív kiegészítő feladat:</i> Beszélgetés egy olyan felnőttel, akinek vannak személyes emlékei a rendszerváltást megelőző eseményekről. A fókuszba állítandó két kérdés: Ő személy szerint mit várt akkor? És mit kapott a rendszerváltástól?	A csíkokra vágott 12 pont. Az osztály által használt tankönyv.
Értékelés módja	Az óra végén a tanár szóbeli visszajelzést ad a diákoknak arra vonatkozóan, hogy az aktivitásuk révén milyen mélységben sikerült belelátni a korabeli eseményekbe.		
Megjegyzések, javaslatok	Ha nem elég megbízható az internet az osztályban, a felhasználandó források, előre is letölthetők. A kötelező házi feladat ellenőrzésének módja lehet a következő órán, hogy az azonos ponttal dolgozó diákok párt vagy kis csoportot alkotnak, és rövid jegyzetet készítenek a Kádár rendszer azon jellemzőiről, amelyek ellen tiltakozott a korabeli ellenzék. Ezután sorban megismertetik a többiekkel az eredményeiket. Ez egyúttal része lehet a korszak összefoglalását célzó órának is. A felnőttekkel folytatott beszélgetések tapasztalatait külön foglalkozáson, irányított beszélgetés keretében érdemes feldolgozni – olyan mélységben, ami összhangban van a beérkező gondolatokkal és a tanulók érdeklődésével.		
Felhasznált irodalom	Tüntetések, demonstrációk 1988-1989 (honlap) http://www.tuntetes-archivum.hu/ Habók Anita (2007): Tanulás és memorizálás. ÚPSZ 2007/9. https://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/tanulas-es-memorizalas Habók Anita (2017): A tanulás tanulása. Gondolat http://real.mtak.hu/74989/1/Habok_Tanulas_nyomda_u.pdf		